Radecký

recenze knihy

Josef Václav Radecký z Radče (1766 – 1858) celý život obětoval vojenské kariéře. Symbolizoval disciplínu, čest, statečnost i loajalitu habsbursko-lotrinské dynastii a dodnes osciluje mezi obdivem veřejnosti německy mluvících zemí bývalé monarchie a pohrdáním těch, jejichž rodnou řečí je čeština či italština. Právem? Vždyť o životě a činech tohoto vojáka, od jehož narození letošního 2. listopadu uplyne dvě stě šedesát let, byly napsány faktograficky objektivní knihy a další z nich je k aktuálnímu výročí vydaná monografie Alana Skeda krátce nazvaná Radecký.

Britský historik Radeckého vkládá do dobových společenských souvislostí v rozsahu od smutného dětství, přes impozantní vojenskou kariéru, po úmrtí ve věku nedožitých dvaadevadesáti let. Píše čtivým stylem a nejprve kadeta, poté podporučíka, nadporučíka, rytmistra, majora, plukovníka, generálmajora, generála jezdectva, podmaršálka a posléze polního maršála Radeckého důkladně posuzuje. Zdůrazňuje jeho stálé sebevzdělávání (podmínky pro ně vytvářel i pro své podřízené), aplikaci poznatků do praxe, koncepční uvažování, disciplínu, elán, strategické plánování a pohotové jednání během mezních situací. Někdy jej nekriticky obdivuje (sdělením „že Radecký byl nejvýznamnějším vojevůdcem, jakého Habsburkové měli“ se dopouští velkého omylu, když pomíjí Evžena Savojského). Diskutabilní je také jeho argument o zapomnění Radeckého jako dějinné osobnosti u širší evropské veřejnosti, vždyť prostřednictvím Pochodu Radeckého od Johana Strausse st. je tento muž neustále připomínán.

Sked věnuje obzvláštní pozornost Radeckému jako náčelníkovi generálního štábu spojenecké armády v napoleonských válkách, kdy vypracoval strategické plány, vedoucí k porážce císaře Napoleona v bitvě u Lipska a jeho působení na Apeninském poloostrově v bouřlivých časech okolo roku 1848. V této části knihy sděluje nejvíce objevných informací – kromě popisu bojových střetnutí zaujme pasáží o Radeckého podpoře (v součinnosti s rakouskou správou Lombardie a Benátska) nižších společenských vrstev obyvatel (loajálních Habsburkům) a represivních zákrocích vůči příslušníkům aristokracie (zastánců sjednocení nezávislé Itálie) – autor tím potvrzuje, že dějiny nejsou černobílé.

Sked nepomíjí období mírového intermezza, kdy Radecký zastával post velitele pevnosti v Olomouci. Analyzuje jej i po fyzické stránce – polní maršál velel z koňského hřbetu ještě ve dvaaosmdesáti letech a v činné službě setrval až do jedenadevadesáti let. Ohledně rodinného zázemí vyvrací tradovaná klišé o jeho stařecké senilitě a celoživotní nehospodárnosti – prokazuje, že dluhy, které jej tížily, spíše zapříčinila jeho manželka (zpravidla jí poukazoval dvě třetiny svého platu) – za Radeckého časté rodinné nepřítomnosti nemohla s penězi vyjít, neboť postupně pečovala o osm dětí, z nichž synové otce následovali ve vojenské kariéře (Theodor dosáhl hodnosti generálmajora). Autorem často citovaná maršálova korespondence s dcerou Bedřiškou je stěžejním archivním pramenem pro pochopení Radeckého jako člověka.

V knize chybí kapitola o Radeckého „druhém životě“ - v souvislosti s českým prostředím (byl rodákem z Třebnice na Sedlčansku a potomkem starého šlechtického rodu) i snahou o opětovnou instalaci jeho pomníku na Malostranském náměstí v Praze by celkový pohled na tohoto vojáka zajímavě doplnila. Publikace obsahuje podrobný poznámkový aparát, soubor map vojenských tažení, bibliografii, seznam archivních pramenů a několik snímků, včetně Radeckého unikátní fotografie, která vizuálně dokládá mimořádnost jeho života, vždyť se narodil v době tereziánských reforem a dožil se času, kdy portrétní malba přišla o monopol ve prospěch mediální technologie, která se digitálně vyvíjí i v 21. století.

Alan Sked: Radecký – velkolepý vítěz a vojenský génius, ISBN: 978-80-257-4969-2, 272 str. edice Ecce Homo, sv. 37, 1. vyd., Nakladatelství Argo – Praha, rok 2026.

Autor textu: Stanislav Vaněk